

Jo ja li ho deia, jo!

per Vicenç Ribas i Cabedo

Altres cops estava damunt la llisa superfície asfaltada. Per enèsima vegada la bestiola tornava a fer el recorregut moguda per les flaires que emanaven de certes deixalles i que prometien un possible bon àpat. Com quasi cada nit des de feia temps l'eriçó repetia la travessada de la carretera si fa no fa pel mateix lloc. La negror era intensa; deuria ser lluna nova. També hi havia quietud, encara que, llunyana, se sentia manifestar una òliba. En un instant un brogit potent es presentà i una explosió de llum aparegué provinent del revolt proper. L'eriçó s'aturà immediatament i va començar a cargolar-se. Amb prou feines va poder fer-ho. La mala sort volgué que la roda del vehicle li passés per sobre. Una nova coca d'eriçó quedà estampada a la carretera.

Clea Wellesz conduïa a una velocitat forassenyada el seu Citroën 2 CV i ben segur no va notar el petit sotrac. La percepció de l'entorn la tenia anul·lada i una idea fixa bullia dins el seu cap. De tant en tant consultava el seu rellotge amb l'ajut del dèbil llum interior. Ara les agulles marcaven les onze i quart.

S'anava tranquil·litzant. Sobrava temps. La partença s'havia de produir a les dotze hores i trenta-vuit minuts amb exactitud. Seria l'instant precís en el qual hi hauria la conjunció de Mart amb Saturn i Plutó. La carta celeste ho deixava prou clar.

Arribada al punt en què la carretera davallava cap a cala d'Hort es desvià per l'accidentat camí que, vers l'esquerra, duia fins prop de la torre. Una mica més endavant situà el cotxe per davall d'uns pins frondosos. Obrí el maleter i va desplegar del seu interior les ales enormes que amb cura havia muntat els dies anteriors. Basant-se en un esbós de Leonardo da Vinci treballà durant uns mesos en la seva confecció, construint una estructura de fusta farcida i arrebossada d'elements de tela i plàstic. Encara va ser més complicada la plasmació de les siluetes de la deessa Tanit que havien de situar-se a l'anvers i revers de les dues ales. Aconseguí, però, tenir-ho tot llest per al dia assenyalat.

Ajudada per una llanterna Clea va vogir el seu cotxe, tancà les portes com si hagués de tornar, i arrossegà les ales pel camí fins a les darreres feixes vora la mar. Després de mesurar la distància que duia al precipici va recular uns metres, consultà de nou el rellotge i amb lentitud es començà a col·locar les ales pels braços i les espatlles, fent-les bé amb les corretges que hi havia incorporat. Mirà per última vegada el rellotge il·luminat per la llanterna. S'acostava el moment.

Agafà empenta i enfilà la direcció des Vedrà que, encara que no el veia per la fosca, endevinava allí al davant. Amb un constant moviment de braços, en principi difícil pel gros embalum de les ales enganxades, i avançant amb llargues gambades, es precipità ràpida com un espet pels penya-segats.

Clea Wellesz, alta, prima, rossa i lletja, havia nascut feia quaranta-cinc anys a la localitat de Mittenwald, situada al land de Baviera, molt a prop de la frontera amb el Tirol. Ben petita ja havia donat mostres d'inusitada precocitat. El seu esperit rebel es presentà molt aviat i excel·lí durant el seu període educatiu. La seva conspícua intel·ligència, però, va fer que superés amb brillantor el que estudià, que

fou de tot, encara que les seves preferències varen anar pel cantó de les cultures clàssiques. Detall important d'aquesta època, per relacionar amb la decisió que va prendre, pot ser que començà a militar en moviments feministes quan estudiava a la Universitat de Munic. El fet detonant del rumb que va fer la seva vida tal vegada es trobaria en la llarga contemplació que exercità damunt una original icona russa que penjava als peus del seu llit. Aquesta icona va ser una de les poques coses netes que el seu pare, Hans Wellesz, quan era sergent de la Wehrmacht, va treure del front de Stalingrad, del qual sortí indemne de forma miraculosa.

La icona mostrava una imatge pareguda a altres

verges russes del segle XVIII, tret dels caràcters facials que eren prou diferenciats. Aquesta imatge, que l'atreia fortament, fou l'objectiu de les seves indagacions ja des dels seus anys a la Universitat. Aquella cara de verge tan particular l'obsessionà de tal manera que la impel·lí a anàlisis exhaustives sobre la seva procedència. Va exhaurir hores i diners buscant reproduccions d'imatges de la Verge en l'art rus. No trobà res semblant a la Verge de la seva icona: ni a l'escola de Novgorod, ni a la de Suzdal, ni a la de Pskov, ni tampoc a la de Rostov. Consultà experts, que com a única cosa certa asseguraren que realment la icona era pintada al segle XVIII. La seva passió per aquesta imatge començava a defallir quan volgué la sort que un estiu vingués de vacances a Eivissa. Això passà al començament dels anys setanta i fou un canvi de plans, car el seu destí era Grècia; però problemes d'excés

de demanda motivaren que se li oferís com a única solució, abans de suspendre el viatge, el canvi per la nostra illa. Així va ser com, a més de torrar-se al sol i anar a discoteques, visità el Museu Arqueològic i... Oh, meravella! Descobrí la deessa Tanit, que just tenia la mateixa cara que la verge de la seva icona. Aquesta troballa la trasbalsà i fou

determinant perquè en un any traslladés totes les seves andròmines des del seu darrer domicili a Stuttgart cap aquí. Buscà casa pel camp i finalment en llogà una de vella i tronada però espaiosa, pels voltants des Cubells. S'imbuí de cultura púnica i en regirà totes les mostres d'art. Cercava un altre exemplar de la cara que la fascinava. No el trobà. Al mateix temps, seguí la pista de la icona i, consultant tota la documentació que va poder relativa a l'art en les Esglésies Orientals, aconseguí quelcom: en una estola copta del segle passat exposada en un museu d'Alexandria apareixia la mateixa cara! I, encara més, en els frescos d'una petita capella d'Etiòpia va

Icona del segle XVI exposada en el museu històric de Vélíko Tírnovo, Bulgària.

comprovar, gràcies a les fotografies que contenia una publicació de la National Geographic Society, que també sortia la faç de la seva verge; això sí, una mica més moreneta.

Si en algun moment de la història hom fa la biografia de Clea Wellesz, és més que probable que tregui la conclusió que a partir d'aquest moment

començà a manifestar-se una certa paranoia en el seu comportament. Ella va resoldre que tanta coincidència volia dir alguna cosa. Però què? Amb aquesta febre, durant un parell d'anys, indagà i remogué escrits de tota mena que al seu parer es relacionessin amb les seves preocupacions. Després de molt viatjar i visitar museus i biblioteques ho va tenir clar. Mesclant consideracions astrològiques amb elements d'un text apòcrif d'una comunitat de l'Església siríaca del segle VI i amb les profecies d'un pensador de Lucca coetani de Nostradamus on es referia que als tombants del segon mil·lenni s'esdevindria la presència de Déu al món amb encarnació femenina, pensà com una folla que aquest messies podia ser ella. Les quatre imatges que coneixia de la cara de la seva verge no eren més que una part de les dotze (apòstols) que deurién voltar per aquest món.

Pocs mesos van ser necessaris per bastir els dogmes de la seva església. Remodelà la seva casa des Cubells i la va decorar amb tonalitats moradenques i amb simbologia feminista; a tot arreu cercles i creus enllaçats. Ajudada per dues amigues de la infància a les quals va prometre vacances indefinides a Eivissa, a més del cardenalat, inicià les tasques de proselitisme per les zones de Badia de Portmany i Platja d'en Bossa entre el turisme marginal i el personal d'hosteleria. A mesura que s'anaven fent conversions, Clea planificà una organització jerarquitzada i va establir una tasca de predicació, per parelles i casa a casa, semblant al que fan els testimonis de Jehovà. Després d'un temps de màxim apogeu en el qual la congregació constava de sis alemanyes, tres irlandeses, cinc filipines, una senegalesa, quatre andaluses, dues gallegues i na Maria Bonet Marí, antiga veïna de Porroig, no es varen fer més captacions i fins i tot hi hagué alguna deserció.

Unes setmanes d'angoixa de Clea, que cada volta es tornava més irascible en constatar la decadència de la seva congregació, desembocaren en una nit d'insomni en la qual es va produir una gran tempesta amb molts llamps i trons. Aquesta nit Clea decidí que construiria unes ales i, aprofitant la conjunció Mart-Saturn-Plutó, aniria a visitar Déu per tal de rebre instruccions.

Quinze dies més tard que el nostre eriçó fes l'últim sospir a la carretera que va des Cubells a la cala d'Hort, uns pescadors que havien tirat les xarxes davant Formentera, a la punta de sa Pedrera, varen trobar el cos bastant desfigurat d'una dona amb unes estranyes peces de fusta que li penjaven dels braços.

L'endemà el periodista de l'Informatiu Balear apareixia a la pantalla televisiva entrevistant na Maria Bonet Marí, la qual declarava:

—Sí; era una dona molt agraçada i que estava molt de naltros. Sempre volia fer es bé pertot i mai es preocupava mica d'ella. Emperò, jo ja li ho deia, jo, quan me vengué amb allò de ses ales li vaig dir de dret que havia trabucat des cap. Jo ja li ho deia, jo. Ai, Déu meu, no som res!

VICENÇ RIBAS I CABEDO

Reflexions crítiques treballs b

per Pere

Encara que la vida d'un home no és mesurable —i la biografia no és més que l'intent de repetir-la—, sí que són tangibles, per bé que interpretatius, els seus efectes. La repetició en forma d'interpretació ofereix un exemple clar i concret d'allò que està destinat a fracassar: l'intent de fer accessible l'obra d'un home, d'arribar a comprendre la seua íntima peculiaritat, de sondejar el seu misteri.

Les dificultats per dur a terme la tasca d'investigació, en el millor dels casos, ens duu a conviccions que, encara que siguin fonamentades, no hem de confondre amb certes. Els límits del coneixement són estrets i estan sempre presents. Quan una troballa il·lumina el camp d'investigació, aparentment els límits retrocedeixen, però segueixen de manera inexorable allà on el nou factor presenta el seu costat més obscur. Com més clars estan els límits d'un fet, més enigmàtic passa a ser allò no comprovat. El treball es converteix així en una finalitat en si mateix, i en una font d'enriquiment personal, alimentat amb l'esperança que algun dia pugui també enriquir els lectors.

Per dur a terme aquesta tasca amb el màxim de rigor s'haurien d'emprar molt més sovent les paraules "tal vegada", o escriure directament en condicional. La idea que això hauria provocat una escriptura —i per tant una lectura— fatigosa m'ha decidit a escriure donant per certes algunes conviccions, poques, no suficientment comprovades. El lector haurà de fer la feina d'avaluar aquest element subjectiu, encara que tenint sempre en compte que totes les dades que s'exposen estan fonamentades amb fets reals. És clar que el lector s'haurà d'accontentar amb una figura que neix de la capacitat d'imaginació, cosa que no hem de confondre amb la inventiva. Ja s'ha dit que tota obra biogràfica comporta una part més o menys important —quantitativament i qualitativament— d'imaginació novel·listica. D'altra banda, si tot el que es diu s'exposàs amb una autoritat sòlidament basada, l'incert límit que separa els fets de les suposicions —dos factors del tot necessaris i presents—, seria difícilment recognoscible. Per això, tal vegada la imatge de la

* Pere Vilàs Gil és autor de: *Joaquín Gadea Fernández. La vida d'un mestre* i d'una biografia de pròxima aparició del corsari eivissenc Jaume Planells Ferrer "Sit".